

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Grundsärskolan

Läsår 2015/2016

Antagen
Mariestad
2015-11-01

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Syfte	3
1.2. Ansvar	3
2. Enhetens mål.....	4
3. Förankring av planen.....	4
3.1 Barn/elevers delaktighet	4
3.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	4
3.3 Personalens delaktighet	4
4. Utvärdering, kartläggning och analys	4
4.1 Utvärdering av föregående läsårs plan	4
4.2 Kartläggning.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.3 Analys	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer	7
6. Referenser	8
7. Bilagor.....	9
7.1 Bilaga 1 – Definitioner	9
7.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument	11
7.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet	13

1. Inledning

Som stöd för arbetet med likabehandling och mot diskriminering och kränkningar, ska varje förskola/pedagogisk omsorg/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med den är det systematiska kvalitetsarbetet inom området. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan, den pedagogiska omsorgen och skolan.

I planen ska det finnas mål för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn och elever medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Planen ska vara känd hos alla i verksamheten och hos barns och elevers vårdnadshavare.

1.1. Syfte

Grundsärskolans plan för att främja trivsel och goda relationer grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling (2006:1083). Enligt dessa lagar ska skolan arbeta för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs rättigheter oavsett:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för att det finns en aktuell plan på skolan och att den utvärderas kontinuerligt. I framtagande av planen och i utvärdering av insatser är pedagoger och EHT-personal involverade.

2. Enhetens mål

Ingen elev på Grundsärskolan ska bli utsatt för kränkande behandling eller diskriminering. Eleverna ska känna trygghet och glädje när de kommer till oss i skolan och vi ska möta eleverna med respekt och värme.

3. Förankring av planen

3.1 Barns/elevs delaktighet

Eleverna är delaktiga utifrån sin egen förmåga genom att personalen åskådliggör informationen i planen på olika sätt som tex. Rollspel, sagor, text mm.

3.2 Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare ges möjlighet att vara delaktig av planen vid utvecklingssamtalet. Den skickas sedan hem till varje vårdnadshavare, där det ges möjlighet till synpunkter på planen

3.3 Personalens delaktighet

Personal ges möjlighet att vara delaktiga genom att utvärdera föregående års mål, kartlägga nuläget och tillsammans med rektor sätta upp mål för det kommande året.

4. Utvärdering, kartläggning och analys

4.1 Utvärdering av föregående läsårs plan

Utvärdering främjande åtgärder

- 1. Vi har deltagit på gemensamma aktiviteter som lucia, melodifestivalen och vissa delar av friskvårdsveckan.**

2. **Tydliga trivselregler finns på grundsär. Träningskolan skall utarbeta nya tydliga trivsel- och skolgårdregler.**
3. **Eleverna har alltid vuxna att tillgå på grundsärskolan. Trygghetsvandring är genomförd.**

Från föregående års plan, skriv en utvärdering av dessa!

1. Skapa förutsättningar för att **alla** elever på skolan ska kunna delta i gemensamma aktiviteter.
2. Tydliga trivsel- och skolgårdregler synligt anslagna anpassade för alla elever.
3. Trygg miljö för elever att vara i.

Områden som berörs av insatsen

1. Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

1. Skapa en "Vi-känsla" på skolan där alla elever med anpassning kan delta.
2. Reglerna ska vara kända för alla elever.
3. En trygg och säker skoldag för alla elever under hela skoldagen.

Insats

1. Rektor och pedagoger på sarskolan ansvarar för att grundskolans personal/elever vid behov informeras om grundsärskolans verksamhet. Rektor och pedagoger ansvarar för att gemensamma aktiviteter anordnas för att eleverna ska lära känna varandra. Dessa aktiviteter anordnas i tvärgrupper(t ex gemensamma temadagar, lekdagar, julpysssel).
2. Personalen ska vara goda förebilder, Vi strävar alltid efter en vänlig och lugn samtalston. Vi reagerar mot alla former av kränkningar, råa kommentarer, svordomar och andra negativa ord och/eller handlingar. Vi ska ha ett genomtänkt bemötande utifrån varje individ. Öppna ögon och öron(observationer) samt lyhördhet hos samtlig personal.
3. Trygghetsvandringar genomförs(september) på grundsärskolan. Att det alltid finns personal ute på skolgården under raster, i matsalen under lunchen samt i samband med skolskjuts. Samarbete mellan verksamhetsformerna samt med vaktmästare, lokalvårdare, övrig personal på skolan samt taxipersonal. Just nu har alla träningskolas elever personal i närheten under alla moment och platser under dagen, därför genomför vi ingen trygghetsvandring.

Utvärdering förebyggande åtgärder

Från föregående års plan;

- 1. Skapa förtroende till nya elever och föräldrar/vårdnadshavare.**
- 2. Samsyn och förhållningsdiskussioner i personalgruppen.**
- 3. Tydliga rutiner om någon utsätts för kränkande behandling.**

Områden som berörs av åtgärden

Mål och uppföljning

1. Alla elever och föräldrar ska känna trygghet med oss för att alltid kunna ta upp saker de vill diskutera.
2. All personal ska ha samma förhållningssätt till våra elever.

Åtgärd

1. Ha en tät kontakt med föräldrar.
  2. Diskutera förhållningssätt och grundvärderingar.
  3. Rutinerna är väl kända samt följs om någon elev skulle råka ut för kränkande behandling eller annan utsatthet.
-
1. Vi har en tät kontakt med vårdnadshavare med hjälp av kontaktbok och vid behov telefon eller mail.
  2. Vi har kontinuerliga diskussioner hur vi förhåller oss till respektive elev.
  3. Rutinerna måste tydliggöras mer och bör diskuteras i personalgruppen.

Främjande åtgärder 2015/2016

Grundläggande värden

Vi som personal tänker på att stänga dörrar vid hygienskötsel eller annan avskärmning så att vi inte kränker individens integritet.

Vi försöker tala direkt till eleven och inte över huvudet på denne.

Förståelse – medmänsklighet

Vi strävar efter att vara lyhörda för elevernas behov och försöker därför läsa av individen för att hitta rätt lösning på situation/behov.

God miljö för utveckling och lärande

Vi eftersträvar ett kunskapsklimat som grundar sig på att tro på elevens förmåga att utvecklas.

Kartläggning nuläge

Grundsär har klassråd varje vecka och har gjort en trygghetsvandring. En ny utvärdering sker i slutet på veckan. Träningsskolans personal läser av och är uppmärksamma på elevernas beteende och på så sätt ser vi om de skulle vara otrygga eller obekväma i en viss situation.

Har ni gjort någon form av kartläggning? T ex enkät, dialog i klasserna, klassråd, trygghetsvandring. Redovisa resultatet här.

Förebyggande åtgärder 2015/2016 kopplade till kartläggning

Utifrån det som framkommit i kartläggningen ska nya mål sättas upp för läsåret, dessa kallas då det förebyggande arbetet. Dessa ska alltså ha en tydlig koppling till ovanstående rubrik.

5. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer

Anmälan till rektor

Personal vid skola som upplever oro eller får kännedom om att ett barn/elev har, eller anser sig ha, blivit utsatt för diskriminering och/eller kränkande behandling är skyldig att omgående anmäla detta till rektor på blankett "Anmälan till rektor vid diskriminering och/eller kränkande behandling". Detta görs på utskrivna blankett, mailas ej.

Utredning och åtgärder

Rektor startar skyndsamt utredning (rektor delegerar till mentor och/eller elevhälsa) och vidtar åtgärder om det i utredningen framkommer att en elev har blivit kränkt eller diskriminerad.

Rektor är enligt delegation skyldig att skyndsamt utreda anmälan samt återrapportera

det till avdelningschef och nämnd med hjälp av framtagna blanketter för anmälan, utredning och åtgärder av diskriminering och kränkande behandling.

När samtliga ovanstående steg i ett ärende har utförts och rektor anser att insatta åtgärder fungerar och diskrimineringen/kränkningen upphört avslutas ärendet.

Uppföljning

När utredning har avslutats ska rektor göra regelbundna uppföljningar med berörda barn/elever samt vårdnadshavare. Uppföljningen ska dokumenteras på blankett ”Åtgärder vid diskriminering och kränkande behandling” samt diarieföras.

Diarieföring

Diarieför anmälan före inlämnande till nämnd. Ange diarienummer på underlaget. Använd samma diarienummer om det gäller kränkning mot samma barn/elev, detta för att se om något barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar.

6. Referenser

- Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling – allmänna råd (Skolverket)
- Lika rättigheter i förskolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Lika rättigheter i skolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Skollagen (2010:800)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Socialtjänstlagen
- FN:s barnkonvention

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definitioner

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det gemensamma för trakasserier är att de gör

att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

7.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

Förbud mot kränkande behandling

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsyn över att lagen följs. Lagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/ rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

7.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa skola.